

ekkor már német fordításban, mint a *Falu végén kurta kocsmá*, Petőfi, aki maga a tagadás, minden trón gyűlöljője, százszoros felségsértő, a dinasztia első számú ellenfele, maga a forradalom! Hogy szöszékről hirdessék a Habsburgok és Wittelsbachok országaiban Petőfi versét, hogy egy német prédikációs gyűjtemény hivatkozzon a rebellisre? Előbb magára Lutherrel Egyébként is vannak külföldi tapasztalataink a költő nevének elhallgatására, verseinek „utánérzésére”, — de itt egészen nyilvánvaló, miért sikkadt el a republikánus neve a példatárban és miért lépett a helyére a dinasztiahű versszerző.

De csak a neve maradt itt is el: a szamosparti vers parafrázisa ott kísértett évtizedeken át száz és száz német prédikációban. Szerzőjétől megfosztottan, lapos prózában, díszeitől meztelenítetten, így csonkán is bizonyára nevelni tudta az egyszerűeket, arra, ami Petőfi lényege: emberségre. Vagy talán nevel névtelenül ma is? Ki tudja, egy ilyen példatár, mely nem is olyan régi, 1880-as, még sok helyen használatban lehet, — a bajor és osztrák falusi parókiákon sokáig élnek a könyvek.

De hogy ezt egyáltalában tudjuk, hogy a regensburgi parabolát is oda helyezhetjük, ahol Petőfi utóéletéről, határainkon kívüli hatásáról beszélünk, s hogy ezt is felmutathatjuk a világnak, ez az adalékot feljegyző dr. Korompai Lajos és a cikkíró Kunszery Gyula érdeme. S ezt köszönjük nekik.

DIENES ANDRÁS

EGY ADALÉK PETŐFI „NYESI” ÁLNEVE FELETTI VITÁHOZ

Az *Irodalomtörténeti Közleményeknek* ez évi 2—3. száma közölte Fekete Sándor érdekes tanulmányát Petőfi segédszerkesztői életéről. Már nyomdában volt a lap, mikor egy kiegészítő adatot találtam, mely alátámasztja a szerzőnek azt az álláspontját, hogy az eperjesi levelek alatti álnév — *Nyesi táblabíró* — valóban Petőfit fedi.

Az Akadémia kéziratárában a Ferenczi Zoltán-hagyatékkal foglalkozva, megtaláltam az idősebb Szinnyei József 1888. okt. 16-án Ferenczihez írt levelét, melyben a következő szemrehányás olvasható: „*Kár volt azokat az eperjesi leveleket nem adni, mérget veszek arra, hogy azokat Petőfi írta, ezt nem csak a körülmények bizonyítják, de én már 1846-ban Pesten halloztam azt, hogy ő írta azon álnév alatt.*” (MTA.—Ms) 326(i.) Szinnyei 1846-ban — még Ferber József a neve — 16 éves ifjú volt, de már a pesti egyetem bölcsészhallgatója, akit nagyon érdekelt az irodalom. Szavahihetősége vitán felül áll, a nagy irodalmi lexikoníró maga is eleven lexikon volt, memóriája közmondásos.

Hatvány Lajos — Vahot Imrét cáfolva — azért nem tartja valószínűnek Petőfi szerzőségét, mert a cikk rossz és Petőfi ekkor még nem volt gömörj táblabíró. (*Igy élt Petőfi*, III. köt. 78—79.) Szerintem ahogy Vahot sem csapott fel 1848-ban egy nemzetőrzászlóalj önkéntesének, hogy „Egy önkéntes” álnév alatt nyelvöltögető, gonosz cikket írjon Petőfiről, — így miért kellett volna Petőfinek 1845-ben előbb táblabírói címhez jutnia, hogy a kisvárosi ferdeségeket kigúnyoló hírlapi cikke alá egy táblabírói álnévet írjon? Hogy pedig rossz-e a cikk, vagy nem — szerintem nem — ez külön kérdés, de a kortanu fenti adata után az eperjesi cikkíró kilétéhez nem sok kétség férhet. Mint egykor Szinnyei, én is „mérget veszek arra”, hogy a szerző Petőfi.